

NACIONALNA KOALICIJA ZA DIGITALNE VJEŠTINE I RADNA MJESTA

POVELJA O DIGITALNIM RADNIM MJESTIMA

Digitalna renesansa

Republika Hrvatska je članica EU, smještena na jugoistoku Europe, uzduž obale Jadranskog mora i na sjecištu putova koji spajaju istok i zapad te sjever i jug Europe. Geografskim položajem i povijesnim razvojem predstavlja mjesto spajanja srednjoeuropskog i mediteranskog mentaliteta i stila života. Asocijacije koje pojedinci širom svijeta vežu uz Hrvatsku su uspjesi sportaša, brzorastuća turistička ponuda i netaknuta priroda te Domovinski rat s kraja prošlog stoljeća. Fanovi televizijskih serija svoje asocijacije vežu uz hrvatske gradove i lokacije na kojima su snimani "Game of Thrones", "Star Wars" i drugi blockbusteri.

Premda mala, Hrvatska je kroz povijest i svoje inovatore značajno pridonijela svjetskoj baštini i napretku - Nikola Tesla izumio je **izmjeničnu struju, bežični prijenos signala, izmjenični motor, daljinsko upravljanje, laser** i desetke drugih patenata, Ruđer Bošković je postavio **temelje atomske teorije**, Benedikt Kotruljević je osmislio **sustav dvojnog računovodstva**, Ivan Lupis Vukić je izumio **torpedo**, Faust Vrančić je otac **padobrana i vjetroturbine**, Slavoljub Penkala je stvorio **mehaničku olovku**, Ivan Vučetić je osmislio **daktiloskopiju tj. izuzimanje otisaka prstiju**, a hrvatski vojnici su svijetu dali **kravatu**, danas neizbježan detalj svih poslovnih ljudi.

Kada govorimo o sadašnjosti, manje je poznato da aktivacijske kodove i zaboravljene lozinke za Facebook, Gmail ili WhatsApp, svi na svijetu dobivaju kroz **inovativni messaging servis** koji razvija i kojim upravlja hrvatska kompanija iz Vodnjana. **Najbrži električni automobil** i vitalni dijelovi za automobile drugih proizvođača električnih vozila projektirani su i proizvode se u hrvatskoj tvrtki sa sjedištem u Svetoj Nedjelji. Zagrebačka kompanija **održava sustav autentifikacije tj. Active Directory** svih djelatnika McDonald'sa i cijeli niz kritičnih mrežnih servisa ove globalne kompanije. **Prvi uspješni MP3 player** na svijetu kreiran je na jednom od zagrebačkih fakulteta. Hrvatska kompanija prva na svijetu razvila je **sustav plaćanja parkinga putem mobilnih telefona** i implementirala isti u Zagrebu. Isto tako, hrvatska aplikacija za vizualno prepoznavanje i rješavanje matematičkih zadataka je već niz godina **jedna od pet globalno najpopularnijih edukativnih aplikacija**, prema podacima AppStorea.

Inovativnost, talent i kompetencije su nepobitno prisutne, a informatičke tehnologije i digitalna ekonomija, stavljaju nam obavezu da iskoristimo priliku koju nekadašnji inovatori nisu imali - brzu komunikacijsku infrastrukturu, moderna znanja nadohvat ruke te potpuno otvoreno tržište cijele Europe i svijeta.

Razmišljanjem izvan okvira i postavljanjem visokih, iznadprosječnih EU ciljeva, Hrvatska ima pravo sanjati renesansu temeljenu na izvrsnim pojedincima i organizacijama koje je prepoznala te im omogućila kvalitetan razvoj, a njihov potencijal stavila u funkciju razvoja društva, okrenutog budućnosti.

IKT sektor generira rast

Zahvaljujući digitalizaciji, privatne kompanije mogu stvarati nove poslovne modele i biti konkurentni na svjetskim tržištima, javni sektor može ponuditi efikasnije i financijski povoljnije usluge građanima čime se otvara prostor za smanjenje poreznih opterećenja, dok pojedinci mogu ostvariti perspektivu trajne i kvalitetne zapošljivosti te globalnu kompetitivnost.

Već iz financijskih i drugih poslovnih podataka, jasno je da hrvatski IKT sektor ima velikih izgleda biti jedan od generatora gospodarskog razvoja, posebno u području razvoja softvera i IT usluga. Početkom 2018. godine u toj skupini djelatnosti bilo je zaposleno ukupno 36.000 ljudi (izvor: Bisnode i HUP – Udruga informatičke i komunikacijske djelatnosti). Ovaj sektor je samo u proteklih deset godina stvorio gotovo 7.000 novih radnih mjesta, 9 milijardi EUR dodane vrijednosti i skoro 6 milijardi EUR izvoza. Zahvaljujući takvim stabilnim trendovima, lako je izračunati da ovaj sektor ima potencijal kreirati u Hrvatskoj čak i do 18.000 dodatnih radnih mjesta te dodatnih 13 milijardi kuna prihoda u sljedećih 10 godina.

Ponajveći izazov ostvarenju ovog potencijala leži upravo u činjenici da nedovoljan broj digitalnih profesionalaca godišnje izlazi na tržište rada, kako iz visokoobrazovnih institucija, srednjih strukovnih škola, tako i ustanova za obrazovanje odraslih. Značajan izazov i dugoročan problem predstavlja i emigracija digitalnih profesionalaca u druge zemlje EU, a shodno tome i često ponavljani oglasi za radna mjesta koja ostaju nepopunjena.

Digitalni talenti

Digitalna radna mjesta neprestano se razvijaju i napreduju, kako tehnologija zauzima mjesta u svakodnevnom životu i to na način da se uz već tradicionalna IT radna mjesta (softverski inženjeri, mrežni stručnjaci, sistemski administratori, stručnjaci za baze podataka, eksperti za IT sigurnost...), zadnjih godina sve više razvijaju digitalna radna mjesta koja nastaju iz tradicionalnijih zanimanja: dizajneri računalnih sučelja (UI dizajneri), stručnjaci za digitalni marketing, stručnjaci za korisničko iskustvo (UX), podatkovni znanstvenici, eksperti za eCommerce i slično. Iako i nadalje postoji najveća potražnja za softverskim inženjerima, programerima i stručnjacima za infrastrukturu, za očekivati je da će potražnja za digitaliziranim tradicionalnim i kreativnim zanimanjima rasti.

Broj oglasa za IT stručnjacima u Hrvatskoj stabilno raste stopom od 10 do 12% godišnje zadnjih sedam godina (izvor: MojPosao.net). Zbog porasta izvoza IT usluga i softvera, ali i potražnje domaćih organizacija za digitalizacijom poslovanja, broj ukupno zaposlenih IT stručnjaka u svim granama gospodarstva porastao je na 52.000, što čini 3,3% od ukupne radne snage (izvor: Digital Economy and Society Index EU). Broj oglasa za radna mjesta na internetskim portalima prerastao je 3.000 u 2017. godini, dok je potražnja za softverskim inženjerima i programerima tj. developerima eksponencijalno porasla i sada oni čine više od dvije trećine ukupno izraženih potreba poslodavaca.

Kako bismo uspjeli iskoristiti potencijal prihoda i stvaranja dodane vrijednosti, neophodno je povećavati broj zaposlenih, jer je riječ o sektoru s natprosječnim udjelom ljudskog rada. Samo da bismo dostigli prosjek Europske unije od 3,7% udjela IT stručnjaka u radnoj snazi te time mogli ravnopravnije parirati ponudi tvrtki iz drugih EU zemalja, potrebno je u sljedećih

deset godina, uz postojeći “*output*” školovati, regrutirati i zaposliti dodatnih 6.000 IT stručnjaka u ICT sektoru.

Zbog činjenice da Hrvatska trenutno doživljava značajan rast emigracije mlađih i visokoobrazovanih pojedinaca ciljevi, prioriteti i mjere za razvoj digitalnih radnih mjesta moraju obavezno uzimati u obzir obje smjernice djelovanja:

1. **Porast broja zaposlenih digitalnih profesionalaca u hrvatskim tvrtkama, povećanjem broja diplomiranih iz kvalitetnog visokog i srednjeg obrazovanja, povećanjem broja odraslih koji žele promijeniti karijeru i ciljanom imigracijom**
2. **Zadržavanje kvalificiranih digitalnih profesionalaca u Hrvatskoj, kroz maksimizaciju rada i kvalitetu obiteljskog života, poticanje pokretanja globalno kompetitivnih projekata te ulaganje u istraživanje i razvoj**

Zbog svega navedenog, Nacionalna koalicija za digitalna vještine i radna mjesta donosi ovu Povelju o digitalnim radnim mjestima, sa sedam (7) ciljeva i osamnaest (18) prioriteta razvoja digitalnih radnih mjesta. Povelja je zamišljena kao alat članovima, partnerima i zainteresiranim stranama da lakše kreiraju, usklađuju i predlažu vlastite mjere u cilju sinergijskog adresiranja pojedinih prioriteta u ostvarenju zajedničkog cilja - povećanog broja trajno zaposlenih pojedinaca, na dobro plaćenim, globalno kompetitivnim i sigurnim radnim mjestima, koji će svojim radom stvarati dodatnu vrijednost za hrvatsko društvo.

Cilj #1: Porast broja IKT stručnjaka u hrvatskim kompanijama, organizacijama i društvu

Prioritet 1.1: Privlačenje perspektivnih digitalnih profesionalaca i studenata u Hrvatsku

Prioritet 1.2: Sustav transformacije nezaposlenih i pojedinaca iz manje perspektivnih zanimanja u ICT

Prioritet 1.3: Povećanje broja kompetentnih, visoko obrazovanih mladih IKT stručnjaka koji izlaze na tržište rada

Cilj #2: Razvoj ljudskih potencijala u digitalnoj transformaciji tradicionalnih industrija i zanimanja

Prioritet 2.1: Podizanje digitalnih kompetencija profesionalaca iz ne-informatičkih zanimanja (ekonomisti, pravnici, sociolozi, psiholozi, liječnici...)

Prioritet 2.2: Stvaranje relevantnih kompetencija budućih digitalnih lidera/managera (eLeaders)

Prioritet 2.3: Kreativno digitalno društvo (STEAM)

Cilj #3: Digitalno građanstvo

Prioritet 3.1: Digitalno kompetentni građani u lokalnoj sredini - European Digital Competence Framework for Citizens u primjeni

Prioritet 3.2: Sigurnost na Internetu kao preduvjet daljnjeg rasta povjerenja i korištenja digitalnih usluga

Prioritet 3.3: Digitalni ambasadori - svi turistički djelatnici koji su u kontaktu s inozemnim gostima, diplomatski i konzularni djelatnici, sportaši... (up to date, suvereno korištenje svih digitalnih kanala za komunikaciju, plaćanje, usluge, rezervacije, obavještanja...)

Cilj #4: Digitalno zrelo obrazovanje i znanost za konkurentno gospodarstvo

Prioritet 4.1: Digitalno kompetentni učitelji u osnovnoškolskom, gimnazijskom i strukovnom obrazovanju

Prioritet 4.2: Digitalno kompatibilni programi i sadržaji u srednjim strukovnim školama

Prioritet 4.3: Izgradnja sustava praćenja obrazovnih putanja i tržišta rada

Prioritet 4.4: Razvoj znanstveno-istraživačkih kapaciteta tvrtki i ustanova u digitalnim tehnologijama s ciljem povećanog sudjelovanja u istraživačkim programima EU

Cilj #5: Zadržavanje digitalnih stručnjaka u Hrvatskoj

Prioritet 5.1: Neto plaće i neoporezive beneficije u funkciji zadržavanja globalno konkurentnih digitalnih profesionalaca i njihovih obitelji

Prioritet 5.2: Kontinuirani razvoj digitalnih profesionalaca kroz poticanje cjeloživotnog učenja, učenja na radnom mjestu i mentorstva

Cilj #6: Integracija Strateških smjernica Nacionalne koalicije u strateški, zakonodavni i financijski okvir

Prioritet 6.1: Uključivanje ciljeva, prioriteta i preporuka Nacionalne koalicije u relevantne nacionalne strategije, planove i propise

Cilj #7: Kontinuirano mjerenje postignuća i promocija prema zainteresiranim javnostima

Prioritet 7.1. Promocija IKT i digitalnih karijera prema učenicima u osnovnim i srednjim školama

Prioritet 7.2. Promocija digitalnih karijera prema općoj javnosti

Prioritet 7.3. Kontinuirana promocija - digitalna karijera i djevojke